

Indfæstningen); det, at Landgilden skal være fast, er et stort Ord, et Ord, der har en god Klang for Bonden; ja, ogsaa den ærede Rigsdagsmand har gjort opmærksom paa, naar man først har sagt, at Landgilden skal være fast, saa kommer man til at gjøre det andet Skridt, at gjøre Indfæstningen fast (G. H. Hansen: Ja!). Den ærede Rigsdagsmand kunde maaskee ogsaa sige os det tredie Skridt, som følger derpaa? — Det ærede Medlem nævner det ikke — jeg skal nævne det: naar man først har gjort Landgilden og derpaa Indfæstningen fast, saa vil man sige: Ja, men vi see, at disse Bestemmelser idelig omgaaes, vi see, at Godseierne underhaanden modtage Penge, og derfor skulle vi sige, at Fæstebondens Søn skal komme i fortrinlig Betragtning — saa have de Arvefæstet indført, uden at Bonden har havt nogen Opoffrelse at gjøre derfor. Det er den Bei, ad hvilken Arvefæstestederne have udviklet sig i en stor Deel af Europa; jeg veed vel, at den er Bonden kjærkommen, mere kjærkommen end Selveiendom (Ja!), hvorfor jeg anerkjender de Mænds Fædrelandskærlighed, der ikke have ført Bonden ind paa denne Bei, men som, idet de have havt det hele Samfunds Vel for Øie, have ført Bonden ind paa Selveiendomsveien.

Jeg vender mig nu igjen til den høitærede Indenrigsministers Stilling til denne Sag og gjentager da, at den er paapegende. Jeg kjender ikke de Tanker, som knytte sig til hans Antydning igaar; jeg siger: det kan være — han har paa ingen Maade sagt det —, at han vilde gaae den Bei, men jeg har anseet det for rigtigt at fremhæve de forskjellige Veie, man maatte betrede, for at Valget kunde være sikkrere. Iøvrigt maa jeg meget beklage, at den høitærede Indenrigsminister har villet — om jeg maa bruge det Udtryk — putte 47 Millioner Rbd. ned i en Pose og slaae Lovforslaget med den; ja, hvis han virkelig havde kunnet putte 47 Millioner Rbd. ned i en Pose og slaaet Lovforslaget med en saadan Bagt, saa vilde det virkelig være dødt. Det forekommer mig, at den ærede Minister ved den mærkeligste Combination af forskjellige Forhold er kommen til disse 47 Millioner, ja endog til 47½ Million. Han har nemlig sagt: Lov-

forslaget bestemmer, at Staten i visse Tilfælde skal komme Bonden til Hjælp ved et Ulaan af $\frac{1}{8}$ af Kjøbesummen; denne $\frac{1}{8}$, multipliceret med Alt det Fæstegods, der er i Landet, hver Td. Hartkorn beregnet til 600 Rbd., giver $7\frac{1}{2}$ Millioner Rbd. Endvidere siger han: i Lovforslaget staaer der ogsaa, at Bedkommende i visse Tilfælde kunne erhøide de $\frac{2}{3}$ af Kjøbesummen tillaans af Staten, det udgjør 40 Millioner Rbd., hvorpaa han combinerer dette Tilfælde med det førnævnte, hvor Staten maa indstaae for $\frac{1}{8}$, og saa faaer han disse 47,500,000 Rbd. ud. En saadan Udtalelse af den ærede Minister anseer jeg ikke for en Indvending mod Lovforslaget, men jeg beklager paa en vis Maade, at den er kommen frem, da den let kan anvendes imod det. Naar man seer, paa hvor mange forskjellige Maader Dyringer, som blive fremførte her, fortolkes, naar man lægger Mærke til de Misforstaaelser, Hentydninger og falske Forestillinger, som indsnige sig hos Folk, der enten ikke personligt overvære Forhandlingerne her eller ikke gjøre sig bekendte med Rigsdags-Tidenden, saa maa man indrømme, at det let kan blive en almindelig Folkemening, at jeg havde foreslaaet, at Staten skulde anvende 47 Millioner Rbd. for at fremme Selveiendom; det vilde slet ikke være en større Misforstaaelse end de, som vi vide have gjort sig gjældende med Hensyn til mange andre Forhold. Som sagt, denne Dyring rammer slet ikke Lovforslaget, thi jeg har ikke sagt, at Staten paa den Maade skulde sørge for alt Fæstegodsens Overgang til Selveiendom; jeg har begrændset den Sum, som Staten dertil skulde anvende, og jeg har endog i det Foredrag, hvormed jeg foreslagde Lovforslaget, bemærket, at, hvis man fandt denne Sum for høi, saa kunde man meget godt indskrænke den. — Den ærede Indenrigsminister har yttret, at man for meget vilde indblande Regjeringen i disse Forhold, og at Bestyrelsen af disse Formuer medførte særdeles store Vanskeligheder. Jeg troer ikke, at Bestyrelsen af store Formuer i og for sig er saa vanskelig; det kommer meget an paa, om det er en Massebestyrelse eller ikke. Jeg troer, at den, som kjender Bestyrelsen af offentlige Midler, som veed, hvorledes Pengene kunne gjøres frugt-